

Vergaderjaar 2008–2009

31 510

Energierapport 2008

Nr. 30

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 december 2008

Op 25 november 2008 heeft uw Kamer twee moties aangenomen die van invloed zijn op het splitsingsproces en de toekomst van het publiek aandeelhouderschap. Met deze brief geef ik aan hoe ik voornemens ben beide moties uit te voeren. Ik zie beide moties in de context van het zich thans voltrekkende splitsingsproces en de onlangs verzonden kabinetsreactie op het rapport van de Commissie Publiek aandeelhouderschap energiebedrijven (Kamerstukken II, 2008/2009, 31 700 XIII, nr. 8).

1. Motie aanscherping solvabiliteit netbeheerder (Kamerstukken II, 2008/2009, 31 510, nr. 6)

De motie spreekt uit dat de netbeheerder in de startbalans na splitsing dient te beschikken over een eigen vermogen dat minimaal 50% uitmaakt van het totale vermogen. Voorts geeft de motie aan dat het percentage eigen vermogen als deel van het totale vermogen nadien slechts naar beneden mag worden bijgesteld, indien dit rechtstreeks voortvloeit uit door de Energiekamer goedgekeurde investeringen in het te beheren netwerk. De motie verzoekt de regering daartoe zo nodig het Besluit Financieel beheer netbeheerder aan te passen of ander wettelijk instrumentarium in te zetten om dit te bewerkstelligen.

2. Motie Level playing field clause (Kamerstukken II, 2008/2009, 31 510, nr. 27)

De motie verzoekt de regering om maximaal gebruik te maken van de bevoegdheden om overnames van gesplitste Nederlandse energiebedrijven door ongesplitste bedrijven niet goed te keuren. De motie verwijst daarbij naar het politiek akkoord in de EU-Energieraad over het derde wetgevingspakket liberalisering Energiemarkt.

Solvabiliteitseis netbeheerder

De energiebedrijven moeten uiterlijk op 1 januari 2011 gesplitst zijn. Uiterlijk 1 juli 2009 moeten de energiebedrijven het splitsingsplan indienen. Twee bedrijven hebben het splitsingsplan respectievelijk in oktober en november 2008 ingediend bij de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa). De beoordelingstermijn voor deze plannen is derhalve van start gegaan. In beginsel is sprake van een beoordelingstermijn van 20 weken.

In de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) is voorzien in wettelijke waarborgen om de financiële soliditeit van het netbeheer te garanderen. Zo bevat het Besluit Financieel beheer netbeheerders minimumeisen ten aanzien van de kredietwaardigheid. De netbeheerder dient minimaal te beschikken over 30% eigen vermogen. Deze eis is thans al van kracht. Ik heb aangegeven dat ik bij de beoordeling van de splitsingsplannen scherp zal toezien dat de netbeheerder in de openingsbalans over een extra buffer beschikt bovenop de 30%. Deze buffer is bedoeld voor toekomstige investeringen en om eventuele financiële tegenvallers in de toekomst op te vangen. De omvang van de buffer kan per bedrijf verschillen afhankelijk van de omstandigheden. De motie verzoekt mij om een minimumeis van 50% eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen aan de netbeheerder in de startbalans op te leggen. Daarmee kwantificeert de motie de omvang van de financiële buffer op 20% bovenop de minimumeisen. Voor de goede orde merk ik overigens op dat de motie enkel ziet op de nog te splitsen bedrijven. De reeds gesplitste bedrijven (waaronder TenneT en Gasunie) worden niet geraakt.

Het is mogelijk de motie op twee manieren uit te voeren. Ten eerste is het mogelijk om in het Besluit Financieel beheer netbeheerders de verplichting op te nemen voor de netbeheerder om minimaal 50% eigen vermogen op de startbalans aan te houden. Zoals ik in mijn brief van 24 november jl. (Kamerstukken II, 2008/2009, 31 510, nr. 29) heb aangegeven heeft een eis van minimaal 50% ook consequenties voor het productie-, handels en leveringsbedrijf (PLB). Er is hier sprake van communicerende vaten. De hogere solvabiliteit van het netwerkbedrijf (NWB) gaat ten koste van de solvabiliteit van het PLB. Dit beïnvloedt onder meer de ruimte voor duurzame investeringen. Op voorhand kan niet worden uitgesloten dat in voorkomende gevallen deze consequenties voor het PLB als ongewenst moeten worden beschouwd.

Een tweede mogelijkheid is een aanscherping van het Besluit Financieel beheer netbeheerders waarbij de openingsbalans van de netbeheerder na splitsing een minimumpercentage eigen vermogen van 40% dient te bevatten in combinatie met aanvullende afspraken met bedrijven en aandeelhouders. Ik denk hierbij aan aanvullende zekerheidstelling door de aandeelhouders. Het realiseren van de splitsing en toedelen van de vermogensbestanddelen is immers primair een verantwoordelijkheid van de energiebedrijven en hun aandeelhouders. Daarbij vind ik het juist van belang dat de aandeelhouders zich rekenschap geven van en de verantwoordelijkheid nemen voor genomen beslissingen. Ik zal met de aandeelhouders afspraken maken op welke manier zij ook in de toekomst kunnen bijdragen aan de continuïteit en kwaliteit van investeringen in de netwerken. Daarbij past in mijn ogen bijvoorbeeld een restrictief dividendbeleid of een bijstorting in geval van verkoop van het PLB om op langere termijn de solvabiliteit van het NWB te garanderen. Naast een vorm van zekerheidstelling door de aandeelhouders is het ook denkbaar om aanvullende afspraken te maken met de bedrijven over de omvang van de investeringen in de netwerken voor het NWB, of over investeringen in duurzaam opgewekt vermogen voor het PLB.

Mijn voorkeur gaat ernaar uit de motie langs de tweede lijn uit te voeren. Hiermee kom ik tegemoet aan de motie zonder dat er sprake is van genoemde neveneffecten na splitsing. Gelet op de reeds in gang gezette beoordelingsprocedure van de ingediende splitsingsplannen, en de daarvoor geldende termijnen, zal ik zonder tegenbericht van Uw Kamer voor 1 januari 2009 de hierboven geschetste invulling in gang zetten.

Level Playing Field Europese markt

De motie roept de regering op om maximaal gebruik te maken van de bevoegdheid om overnames van gesplitste bedrijven door niet gesplitste bedrijven te blokkeren. De motie verwijst daarbij naar het bereikte politiek akkoord in de EU-Energieraad. In het verslag van de VTE-raad van 10 oktober heb ik u hierover geïnformeerd (Kamerstukken II, 2008/2009, 21 501-33, nr. 192). Inzet van Nederland was de bescherming van het gelijke speelveld in Europa zolang de richtlijnen niet verplichten tot volledige eigendomsontvlechting. Het gelijke speelveld komt mogelijk in gevaar als geïntegreerde bedrijven ongeclausuleerd gesplitste bedrijven kunnen overnemen. De voorgestelde beschermingsclausule stelt lidstaten in staat dergelijke overnames te toetsen en bij een reëel risico voor het openbaar belang te blokkeren. De Europese Commissie zal haar goedkeuring moeten geven aan voorgenomen maatregelen teneinde de uniformiteit van het Europese mededinging- en energiebeleid te bewaken. Het politiek akkoord zal worden verwoord in een gemeenschappelijk standpunt. Daarna zal de tweede lezing in het Europees Parlement beginnen.

In het licht van mijn inzet bij de totstandkoming van het politiek akkoord, spreekt het voor zich dat ik graag gehoor geef aan de door u gevraagde inspanningsverplichting. Daarbij plaats ik twee opmerkingen:

- De richtlijnen zijn nog niet vastgesteld en geïmplementeerd. Naar verwachting worden de richtlijnen in juli 2009 vastgesteld. Implementatie van de richtlijnen is voorzien medio 2010.
- In de discussie over de Richtlijnen is sprake van splitsing van de landelijke transportnetten. Dit zal bij de goedkeuring van de maatregelen door de Commissie een belangrijke factor zijn.

Gelet op bovenstaande zal ik invulling geven aan de motie via drie sporen:

1. Overleg aandeelhouders

Ik blijf in overleg met de aandeelhouders over de toekomst van het aandeelhouderschap en over het voorkomen van overhaaste besluitvorming. Daarbij zal ik aandringen om in ieder geval tot vaststelling van de richtlijnen geen onomkeerbare stappen te nemen. Vanzelfsprekend is een besluit over de toekomst van het aandeelhouderschap aan de aandeelhouders. In dit verband wijs ik op de kabinetsreactie op het rapport van de Commissie publiek aandeelhouderschap energiebedrijven van 3 oktober jl. De Commissie is op mijn verzoek gevraagd om publieke aandeelhouders bij te staan bij het maken van keuzes en het nemen van beslissingen over de toekomst van het aandeelhouderschap. De Commissie geeft aan dat de publieke belangen in de Nederlandse energievoorziening goed geborgd zijn. In haar rapport schetst de Commissie een duidelijk afwegingskader ten aanzien van de brede belangenafweging waarvoor de aandeelhouders zich gesteld zien. Ik constateer dat de discussie in de diverse gemeenteraden en provinciale staten in volle gang is. Zoals aangegeven in de kabinetsreactie heb ik een aantal afspraken gemaakt met de aandeelhouders:

- De aandeelhouders delen het belang dat er geen overhaaste besluiten worden genomen. Er worden geen onomkeerbare stappen genomen voordat de splitsingsplannen beoordeeld zijn.
- De aandeelhouders delen het belang van goede wederzijdse informatie-uitwisseling voorafgaand aan een eventueel besluit tot

privatisering. Er worden geen onomkeerbare stappen genomen zonder goed overleg.

- In geval van verkoop dient sprake te zijn van een beheerst verkoopproces, waarbij naast de verkoop ook andere criteria een zwaarwegende rol spelen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om aandacht voor de effecten op de Europese marktverhoudingen en de strategische visie van de overnemende partij op toekomstige investeringen in productiecapaciteit en duurzame energie.

2. Intensivering inzet via Europees Parlement.

Ik zal richting het Europees Parlement pleiten voor een strikte uitleg van de beschermingsclausule, die mij maximaal de gelegenheid biedt om toekomstige overnames te toetsen en zo nodig te blokkeren indien er sprake is van een reëel risico voor het openbaar belang.

3. Implementatie richtlijnen.

Op het moment dat de Richtlijnen zijn vastgesteld zal ik de richtlijnen zo spoedig mogelijk implementeren, zodat ik de bevoegdheid heb om overnames te toetsen aan de beschermingsclausule.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven